

розвитку рекреаційної діяльності і туризму. Рекреаційні ресурси зосереджені практично на всіх категоріях земель за основним цільовим призначенням. Однак площа земель відповідних категорій недостатня і значно поступається нормативам прийнятих в країнах Європейського Союзу. Потрібно приступити до розроблення проектів землеустрою щодо організації і визначення меж територій рекреаційного призначення.

Список використаних джерел

18. Гринюк Т.А. Рекреаційні системи Київщини (географічний аналіз)//туристичні ресурси України: Збірник наукових статей. – К.: ФПУ, 1996.;
19. Драпушко Р.Г. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку: Монографія. / Драпушко Р.Г. – К. : Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. – 152 с.
20. Київська область//Україна: Путівник. – К.: Смолоскип, 1995.
21. Кифяк В.О. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
22. Старостенко Г.Г. Соціально-географічна та демографічна база рекреаційної діяльності (на прикладі Київської області)//Туристичні ресурси України: Збірник наукових статей. – К.: ФПУ, 1996.
23. Туристичні ресурси України: Збірник наукових статей. – К.: ФПУ, 1996.
24. Шищенко, П. Київ – місто і природа // Краєзнавство. Географія. Туризм. - 2002. - № 29-30. - С. 2-30.

*Дністрянська Наталія Іванівна, канд. географічних наук, асистент,
Національний університет «Львівська політехніка»*

ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГУЦУЛЬЩИНИ

Одним з самобутніх етнографічних районів України є Гуцульщина, яка розташована в південно-східній частині Українських Карпат і охоплює в Івано-Франківській області – Верховинський район, частину Косівського та Надвірнянського, територію Яремчанської міськради, в Закарпатській області – Рахівський район, у Чернівецькій – Путильський район та частину Вижницького. Основу економіки цієї гірської місцевості ще відносно недавно становило тваринництво та лісове господарство. Однак ці традиційні галузі в умовах переходу до ринкової економіки опинилися в скрутному становищі, що загалом спричинило низку соціально-економічних негараздів. Ситуація дещо змінилася на краще, коли на початку ХХІ ст. в цьому районі відбулися позитивні зрушення в розвитку туризму та рекреаційного господарства, які забезпечила насамперед розбудова інфраструктури активного гірського спортивно-оздоровчого туризму. Важливо зазначити, що цей вид туристичної діяльності, спираючись на низку природних переваг, почав динамічно

розвиватися на цій території, поєднуючись з пригодницьким (екстремальним) туризмом, екотуризмом, етнічним туризмом, а також з пізнанням унікальності природних карпатських краєвидів. Разом з тим, стан, проблеми і перспективи розвитку туризму на території Гуцульщини ще недостатньо проаналізовані в науковій туризмознавчій літературі. В цьому контексті можна назвати лише поодинокі публікації (А. Голода [1], Г. Гуменюк [2], О. Дутчак [3], В. Федорака [5] та деяких ін.), присвячені окремим аспектам туристичної діяльності в цьому етнографічному районі за відсутність комплексних туризмознавчих досліджень Гуцульщини.

З огляду на своє географічне положення та історичні передумови розвитку Гуцульщина виділяється значним туристичним потенціалом, основу якого становлять унікальні ресурси природного походження (це насамперед мальовничі краєвиди найвищої частини Українських Карпат – Чорногори, Свидівця, Рахівських гір, Горган, Буковинсько-Мармарошської Верховини, наявність пам'яток природи та природоохоронних територій), а також різноманітні історико-культурні ресурси, насамперед яскраві елементи матеріальної та духовної культури гуцулів – однієї з етнографічних груп українського народу. Туристична індустрія на сьогодні використовує лише незначну частину туристичного потенціалу цього етнографічного району, насамперед його природно-ресурсну складову. Її провідною галуззю є активний спортивно-оздоровчого туризм, основу якого становлять такі гірськолижні курорти, як «Буковель», «Драгобрат», «Яблуниця», «Ворохта», «Рахів», «Яремча». Найбільшим в Україні є курорт «Буковель», розміщений неподалік від села Поляниця Яремчанської міськради Івано-Франківської області, який уже зараз має загальноєвропейське значення і є одним з найбільш динамічних центрів цього виду туризму. На сьогодні цей курорт є цілісним комплексом з добре розвинутою інфраструктурою, який готовий надавати туристичні послуги впродовж усього року. Попри доволі високі ціни Буковель приваблює туристів не лише з України, але й сусідніх держав. Великі перспективи розвитку має курорт Драгобрат, розміщений біля селища Ясіня Рахівського району Закарпатської області. Це найвищий гірськолижний курорт України, перевагою якого є ще більша тривалість гірськолижного сезону та нижчі ціни порівняно з подібного рівня європейськими курортами. В останні роки дещо знизилась роль курорту «Ворохта», який розміщений в селищі Ворохта Яремчанської міськради. Але оскільки цей курорт має не лише туристичне, але й спортивне значення, то у нього є всі підстави стати ще й провідною базою з підготовки українських спортсменів.

Спортивно-оздоровчий туризм на Гуцульщині, в межах якої створені Карпатський національний природний парк, національний природний парк «Гуцульщина», державний заповідник «Горгани», має всі підстави розвиватися у кооперації з екотуризмом, сільським зеленим туризмом та етнографічним туризмом, які також між собою тісно пов'язані. Зокрема, динамічно зростає тут кількість сільських садиб, які забезпечують надання рекреаційних та туристичних послуг. За даними органів місцевого самоврядування найбільше

таких агроосель у Івано-Франківській частині Гуцульщини: на території Яремчанської міськради (понад 400), у Верховинському районі (понад 120), Косівському районі – понад 50. Дещо повільніше йде формування агроосель в гуцульських селах Рахівського та Путивльського районів.

Гуцульщина також виділяється багатими ресурсами для розвитку етнографічного туризму. З огляду на добре виражену самобутність та естетичну цінність предметом туристичної атракції можуть бути всі складові традиційної культури гуцулів. Насамперед це стосується гуцульського житла – гражди – як особливої садиби, яка охоплює комплекс житлових і господарських споруд, які об'єднані в замкнутий двір з високою загорожею. Таких класичних садиб збереглося мало: у природних умовах – це лише три гражди в с. Криворівня Верховинського району та його околицях, а також кілька садиб в музеях-скансенах Києва, Львова та Коломиї. Гражда як унікальний культурний об'єкт може бути і місцем демонстрації інших елементів гуцульської матеріальної культури, безпосереднього виробництва гуцульських народних художніх виробів чи організації фольклорних етнографічних заходів, тому в більшості таких садиб облаштовано приватні етнографічні музеї.

Значну культурну, а також туристичну цінність, мають традиційні гуцульські церкви, які також виділяються самобутністю архітектури, будівництва, досконалістю пропорцій і довершеністю форм. Деякі з таких храмів є визнаними історичними пам'ятками. Це, зокрема, церква в с. Криворівня (1719), Троїцька церква в Микуличині (1868), Церква Вознесіння Господнього в селищі Ясіня (1824 р., дзвіниця 1813 р.), Церква Різдва Богородиці у Ворохті (друга половина XVIII ст.), а також церкви в м. Яремча, с. Черганівка [4, с. 57].

Сьогодні чи не найбільш привабливими для туристів є художні промисли (художнє ткацтво й вишивка, різьба на дереві, художня кераміка, оброблення шкіри й металу), поширені по всій території Гуцульщини. Найбільшим центром розвитку гуцульського прикладного мистецтва є Косів і Косівський район. Цікаві колекції різних гуцульських мистецьких виробів зосереджені в етнографічних музеях Криворівні, Лазещини, Яремчі, Верховини, Косова. значні можливості для розвитку туризму відкриває проведення різних етнофестивалів, зокрема, в Рахові, Шешорах, Космачі, Лазещині, Надвірній.

Отже, розвиток різних галузей туристичної діяльності на території Гуцульщини, забезпечуючи основні надходження до бюджету місцевих громад, сприяв і сприяє поліпшенню транспортної та інженерної інфраструктури регіону загалом. З огляду на поширення туристичних ресурсів, інфраструктурне забезпечення цієї галузі в межах Гуцульщини є всі підстави для формування тут на основі кооперації різних видів туристичної діяльності Верховинсько-Криворівненського, Косівського, Яремчанського, Вижницько-Путивльського та Рахівсько-Ясінського туристичних кластерів.

Список використаних джерел

1. Голод А.П. Етнічний туризм у Карпатському регіоні: Структурні особливості та проблеми розвитку / А.П. Голод, О.М. Мисяк // Наук. вісн. Херсонського у-ту. Серія економічні науки. Вип.15, Ч.1, 2015. – С. 85-87.
2. Гуменюк Г.М. Народні художні промисли Гуцульщини як важливий чинник економічного розвитку / Г.М.Гуменюк. Карпатський край. - Івано-Франківськ. 2014.-С 205-2014.
3. Дутчак О. Теоретико-методологічні проблеми українського етнотуризму: історіографія / О. Дутчак // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Історія. – 2013. – Вип. 23-24. – С. 318-322.
4. Прибега Л. Дерев'яні храми Українських Карпат / Л. Прибега. –К.: Техніка, 2007. – 168 с.
5. Федорак В.В. Історико-культурні засади становлення і розвитку етнотуризму в Україні 1991-2014 рр. (на матеріалах Івано-Франківської області) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.істор.наук : спец. «Історія України» / В.В.Федорак. – Івано-Франківськ, 2016. – 19 с.

*Ільницька-Гикавчук Галина Ярославівна,
кандидат економічних наук, доцент, кафедра туризму,
Національний університет «Львівська політехніка»*

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЖОВКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Жовківський район є унікальним краєм. Він має добрий туристично-рекреаційний потенціал: природний (джерела, ріки, парки, заповідники) та історико-архітектурний (музеї, храми, замки).

Жовківський район розташований на північному заході Львівщини. В районі нараховується 165 поселень, в тому числі три міста – Дубляни, Жовква, Рава-Руська, два селища міського типу – Куликів і Магерів, 160 сіл. Кількість населення району – 110 тис. [1].

Район має вигідне географічне розташування, де пролягає залісене пасмо Розточчя, рівнина Мале Полісся та гористе пасмо Грядове Побужжя. Через Розточчя проходить Головний Європейський вододіл.

Площа земель Жовківського району становить 129,4 тис. га, при цьому 67 % земель мають сільськогосподарське значення, 25,2 % - вкриті лісами, 2,2 % - землі під водою, 4 % - забудовані землі [2].

Земельний фонд природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення Жовківщини становить 3986,9 га, переважна більшість якого – це землі природоохоронного значення площею 3911,7 га. Площа земель рекреаційного значення становить 34,5 га, історико- культурного - 31,9 га, оздоровчого - 8,8 га [2].

До основних об'єктів природно-заповідного фонду можна віднести [3]: